

เส้นสีและความเป็นนามธรรมในผลงานจิตรกรรม
ชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข”
Color Lines and Abstractions in the
Painting Series “Aesthetics of Happiness”

สิทธิวัฒน์ มีวันคำ¹

Sittiwat Meewankhum

วิโชค มุกดามณี²

Vichoke Mukdamanee

สุธา ลีนะวัต³

Sutha Leenawat

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์
คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

Doctor of Philosophy Program Visual Arts,
Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts,
Silpakorn University (E-mail: moom045@gmail.com)

² ศาสตราจารย์, สาขาวิชาจิตรกรรม
คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Professor, Visual Arts, Faculty of Painting
Sculpture and Graphic Arts, Silpakorn University

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาทฤษฎีศิลป์
คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Lecturer, Visual Arts, Faculty of Painting Sculpture
and Graphic Arts, Silpakorn University

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง เส้นสีและความเป็นนามธรรมในผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในการนำเสนอดัชนีพันธ์หัวข้อ “สุนทรียภาพแห่งความสุข” (Aesthetic of Happiness) ที่มีแนวความคิดนำเสนอภาพความงามของสีเส้นจากความประทับใจในใบไม้ กิ่งก้านและดอกไม้ของต้นไม้ในธรรมชาติ และนำมาถ่ายทอดเป็นผลงานจิตรกรรมนามธรรมด้วยเทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ เพื่อเป็นสื่อถึงสภาวะอารมณ์ความรู้สึกเกี่ยวกับความงามและความสุข โดยบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การใช้เส้นและสี การศึกษาลักษณะความเป็นนามธรรมและการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างผลงานของศิลปินที่น่าสนใจกับผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” ผลงานจิตรกรรมได้ถ่ายทอดภาพจากจินตนาการของความเคลื่อนไหวและสีเส้นที่ปรากฏในดอกไม้และใบไม้ ผ่านเทคนิคการขีดและขีดสีน้ำมันบนผ้าใบ ผู้สร้างสรรค์ถ่ายทอดความสุขด้วยการแสดงภาพจินตนาการผ่านผลงานจิตรกรรมโดยการใช้เส้นและสีที่สดใสทับซ้อนกัน ผสานกับเส้นจากเทคนิคการขีดขีดสีด้วยอารมณ์ที่ฉับพลัน จึงเกิดเส้นสีที่มีปริมาณมากประกอบกับทิศทางของเส้นส่งผลให้เกิดการเคลื่อนไหวและความรู้สึกขึ้นในภาพ การตัดทอนความเป็นจริงจากธรรมชาติออกไปอย่างมาก และเน้นเพิ่มเติมเส้นสีและรูปทรงต่างๆ ตามจินตนาการ นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปรากฏรูปแบบความเป็นนามธรรมในผลงาน และเมื่อแนวความคิดที่ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติเข้าผสมผสานกับจินตนาการและเทคนิคเฉพาะตนของศิลปินอย่างลงตัว ผลงานชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” จึงสามารถพัฒนารูปแบบและเนื้อหาในการสร้างสรรค์ผลงานได้หลากหลายมากขึ้น

คำสำคัญ: เส้น, สี, จิตรกรรมนามธรรม, สุนทรียภาพแห่งความสุข

Abstract

The article “Color Lines and Abstractions” in the painting series “Aesthetics of happiness” is a part of the dissertation study on the ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2564

topic “Aesthetic of Happiness”. The concept is to present the beauty of colors that move in imagination from the impression of the colors of leaves and flowers from trees in nature and conveyed as abstract Oil painting techniques on canvas to be a medium for expressing emotions, beauty and happiness. The objective of this article are to analyze the lines and colors and to study the abstract in the painting series. The painting series depict images from the imagination of the movements of colors showing emotions through the technique of scrubbing oil on canvas resulting in bright overlapping lines and colors. A large amount of lines combined with the direction makes sense of movement in the images. Many of the truth from nature cut, many lines added, colors well presented and various shapes from imagination appeared result an abstract form in the works. After studying of the painting series, it is found that the combination of ideas inspired by nature and the imagination of artist help “Aesthetics of happiness” can be further developed by studying the techniques of bright colors and scraping techniques help create more variety of works.

Keywords: lines, Colors, abstract painting, Aesthetic of Happiness

บทนำ

ผลงานชุด “สุนทรีย์ภาพแห่งความสุข” (Aesthetics of Happiness) มีแนวความคิดในการนำเสนอภาพความงามจากการเคลื่อนไหวของสีเส้นในจินตนาการ ที่ได้รับความประทับใจจากสีเส้นต้นไม้ ใบไม้และดอกไม้ในธรรมชาติรอบตัว และนำมาถ่ายทอดเป็นภาพผลงานจิตรกรรมเทคนิคสีน้ำมัน รูปแบบนามธรรม เพื่อแสดงออกถึงห้วงอารมณ์แห่งความงามและความสุข

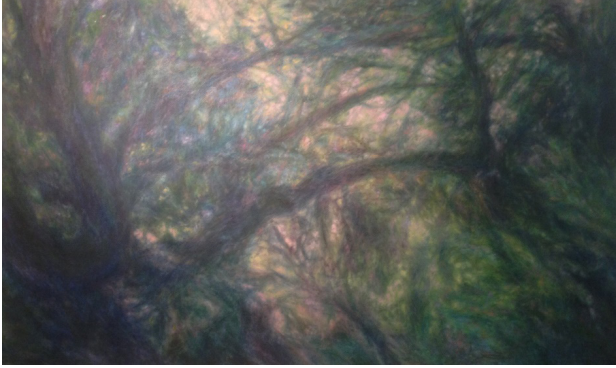
วัตถุประสงค์ของบทความในครั้งนี้เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การใช้เส้นและสี การศึกษาลักษณะความเป็นนามธรรมและการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบผลงานของ ศิลปินที่น่าสนใจกับผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข”

ขอบเขตของบทความในครั้งนี้เพื่อต้องการอธิบายถึงพัฒนาการใน 3 ช่วง คือ ระยะเวลาที่ 1 เตรียมวิทยานิพนธ์ 1-2 และระยะเวลาที่ 3 ระยะเวลาการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ ผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” และทำการศึกษาและวิเคราะห์ สิ่งที่ปรากฏขึ้นในผลงาน ได้แก่ การใช้เส้นและสี ลักษณะความเป็นนามธรรมและการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในประเด็นเรื่องการ “ขั้บแน่นเส้น สี และความเป็นนามธรรม” ระหว่างผลงานของศิลปินที่น่าสนใจ 3 คน ได้แก่ สวัสดิ์ ตันติสุข อนันต์ ปาณินท์ และเจอร์ฮาร์ด ริคเตอร์ กับผลงานชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข”

สิ่งสำคัญที่เป็นจุดเด่นในผลงาน คือ การแสดงออกของ “เส้น” กระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ ที่ให้รู้สึกถึงความเคลื่อนไหว และการขั้บแน่น “สี” ให้มีความสดใส มากขึ้นกว่าสีจริงที่มีอยู่ในธรรมชาติ และการลดทอนแปรเปลี่ยนรายละเอียด จากรูปทรงธรรมชาติออก ซึ่งพัฒนาการของการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้สามารถอธิบายแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วงระยะ คือ ระยะเวลาที่ 1 เตรียมวิทยานิพนธ์ 1

ภาพประกอบที่ 1 ภาพตัวอย่างเปรียบเทียบระหว่างภาพข้อมูลกับภาพผลงาน ในช่วงระยะที่ 1 “รมเย็น 1”, 145 x 240 ซม., สีน้ำมันบนผ้าใบ, 2561.

ภาพประกอบที่ 2 ผลงานตัวอย่างในช่วงระยะที่ 1 เตรียมวิทยานิพนธ์ 1
“รวมเย็น 2”, 145 x 240 ซม., สีน้ำมันบนผ้าใบ, 2561.

ระยะที่ 1 (ภาพประกอบที่ 1-2) คือ ช่วงเตรียมนิพนธ์ 1 เป็นช่วงเริ่มต้นในการสร้างสรรค์ ใช้วิธีการลดทอนรูปทรงจากภาพธรรมชาติต้นแบบ เน้นเพิ่มเติมที่การใช้สีบรรยากาศและรูปทรงในลักษณะของเส้นจากจินตนาการ ผลที่ได้คือทิศทางสีแปร่งให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวในภาพ แต่สีที่ใช้ยังไม่มีความสดใสเท่าที่ควร จึงทำให้ภาพดูคล้ำ มืดทึบ ให้ความรู้สึกลึกลับและหม่นหมองเกินไป

ระยะที่ 2 เตรียมวิทยานิพนธ์ 2

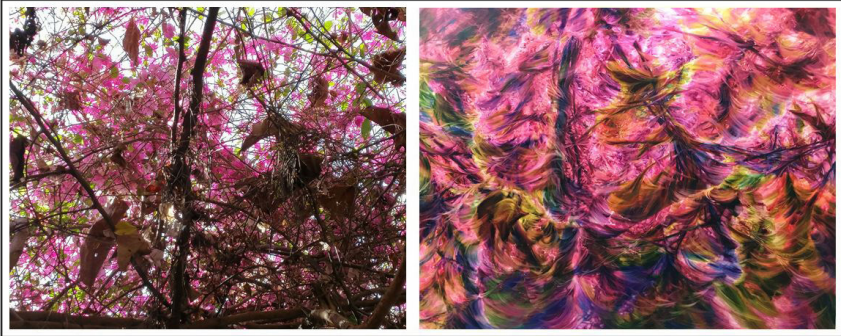
ภาพประกอบที่ 3 ภาพตัวอย่างเปรียบเทียบระหว่างภาพข้อมูลกับภาพผลงาน
ระยะที่ 2 “สีสันธรรมชาติ”, 145 x 170 ซม., สีน้ำมันบนผ้าใบ, 2559.

ภาพประกอบที่ 4 ภาพผลงานตัวอย่างในระยะเวลาที่ 2 ช่วงเตรียมวิทยานิพนธ์ 2
ชื่อภาพ “สุนทรียภาพแห่งความสุข หมายเลข 1”, 145 x 170 ซม.,
สีน้ำมันบนผ้าใบ, 2559.

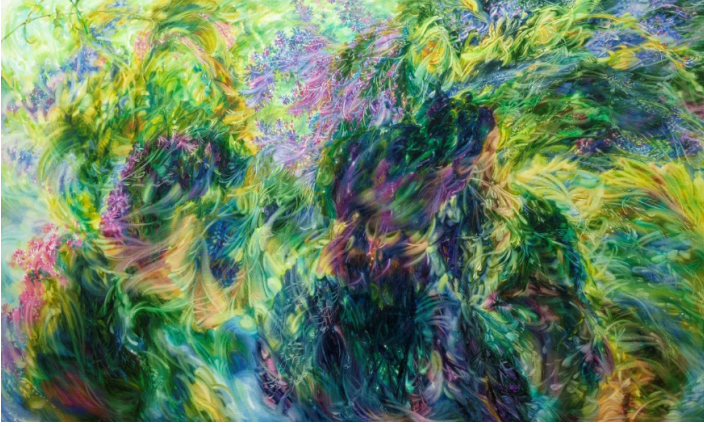
ระยะที่ 2 (ภาพประกอบที่ 3-4) คือ ช่วงเตรียมวิทยานิพนธ์ 2 เป็นช่วงค้นพบกระบวนการใช้สีที่มีลักษณะเฉพาะตัวมากขึ้น โดยมีการปรับใช้สีให้มีความสดใสมากขึ้น ใช้สีน้ำมันที่มีความโปร่งใสและเปียกชุ่ม ที่สำคัญคือมีการเริ่มวิธีการ “ขูดขีดสี” ในขณะที่สียังไม่แห้ง ส่งผลให้ภาพปรากฏเส้นสีที่หลากหลายและมีจินตนาการของสีบรรยากาศใหม่แทรกเพิ่มขึ้น ทิศทางของเส้นทำให้ภาพมีความรู้สึกเคลื่อนไหวมากขึ้น และการลดทอนรูปทรงจากธรรมชาติออกเพิ่มรูปทรงจากจินตนาการมากขึ้น จึงทำให้ภาพมีความเป็นนามธรรมเพิ่มขึ้น

ระยะที่ 3 วิทยานิพนธ์

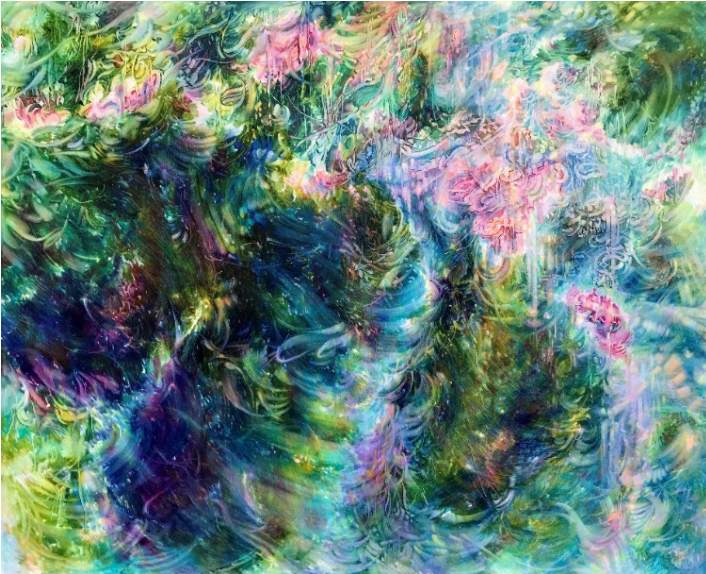

ภาพประกอบที่ 5 ภาพตัวอย่างเปรียบเทียบระหว่างภาพข้อมูลกับ
ภาพผลงานในช่วงระยะที่ 3 ผลงานวิทยานิพนธ์ “สุนทรียภาพแห่งความสุข
หมายเลข 28”, 200 x 245 ซม., สีน้ำมันบนผ้าใบ, 2562

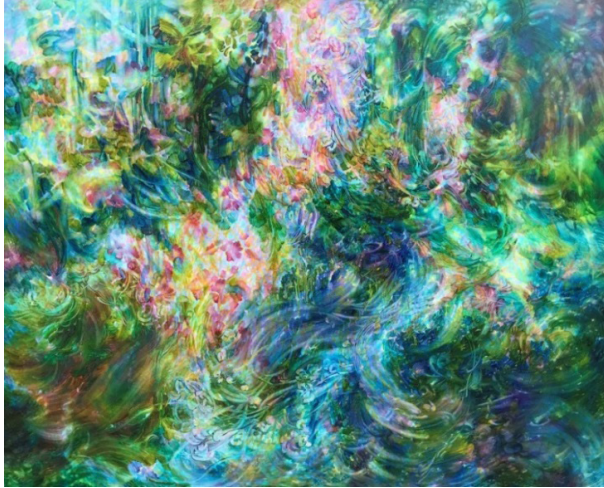
ระยะที่ 3 (ภาพประกอบที่ 5-10) คือ ผลงานวิทยานิพนธ์ เป็นช่วงที่มีพัฒนาการต่อเนื่องจากระยะที่ 2 มีการลดทอนรายละเอียดจากภาพข้อมูลจากธรรมชาติจริงออกไปมากขึ้นและเพิ่มเติมจินตนาการส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์มากขึ้น ที่สำคัญคือได้มีการเพิ่มขึ้นสีเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นสีที่ 1 ได้เพิ่มเติมการลงสีอะคริลิกน้ำหนักร่อนเพื่อสร้างบรรยากาศของสีโดยรวม และชั้นสีที่ 2 ลงสีน้ำมันน้ำหนักเข้มทับทับซ้อนลงไปและทำการชุบเซตสีด้วยอารมณ์ที่ฉับพลัน ผลที่ได้คือภาพมีบรรยากาศของสีที่สดใสทับซ้อนกันมากขึ้น มีความเคลื่อนไหวของเส้นที่หลากหลายและมีความเป็นนามธรรมเพิ่มขึ้น ด้วยวิธีการและรูปแบบที่ผสมผสานกันนี้ จึงตอบสนองให้เกิดความพึงพอใจตรงกับภาพจินตนาการแห่งความงามความสุข ดังที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการถ่ายทอดลงในผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข”

ภาพประกอบที่ 6 “สุนทรีย์ภาพแห่งความสุข หมายเลข 14”, 145 x 240 ซม.,
สีน้ำมันบนผ้าใบ, 2560

ภาพประกอบที่ 7 “สุนทรีย์ภาพแห่งความสุข หมายเลข 18”, 145 x 170 ซม.,
สีน้ำมันบนผ้าใบ, 2561

ภาพประกอบที่ 8 “สุนทรียภาพแห่งความสุข หมายเลข 19”, 145 x 170 ซม.,
สีน้ำมันบนผ้าใบ, 2561

ภาพประกอบที่ 9 “สุนทรียภาพแห่งความสุข หมายเลข 23”, 145 x 170 ซม.,
สีน้ำมันบนผ้าใบ, 2561

ภาพประกอบที่ 10 “สุนทรียภาพแห่งความสุข หมายเลข 27”, 180 x 145 ซม.,
สีน้ำมันบนผ้าใบ, 2562

สิ่งสำคัญที่ได้จากผลงานสร้างสรรค์ดังกล่าวข้างต้นได้แก่ การที่ผู้สร้างสรรค์มุ่งเน้นย้ำถึงความเป็นนามธรรมในผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” และวิเคราะห์การแสดงออกของเส้นและสีในผลงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยคาดว่า จะก่อให้เกิดประโยชน์กับแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่ถ่ายทอดแรงบันดาลใจ จากสีเส้นดอกไม้ไปไม้ รวมทั้งเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมนามธรรมโดยการขับเน้นเส้นและสี และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ที่ใช้ในผลงานจิตรกรรมชุดสุนทรียภาพแห่งความสุข

ประเด็นในการศึกษาจะเน้นการวิเคราะห์เส้นและสี เทคนิคในการสร้างสรรค์ ความเป็นนามธรรมในผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” และเน้นวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลงานในลักษณะใกล้เคียงกันของศิลปินที่น่าสนใจ จำนวน 3 ท่าน คือ สวีส์ดี ตันติสุข อนันต์ ปาณินท์ และ เจอร์ฮาร์ด ริคเตอร์ (Gerhard Richter) โดยมีกรอบแนวคิดที่จะศึกษาส่วนต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นในการปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2564

สร้างสรรค์และบรรยายในส่วนต่างๆ นี้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และนำเสนอผลการศึกษาใน 3 ประเด็นได้แก่

1. การวิเคราะห์การใช้เส้นและสี
2. การศึกษาลักษณะความเป็นนามธรรม
3. การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับผลงานของศิลปินที่น่าสนใจ

1. การวิเคราะห์การใช้เส้นและสี

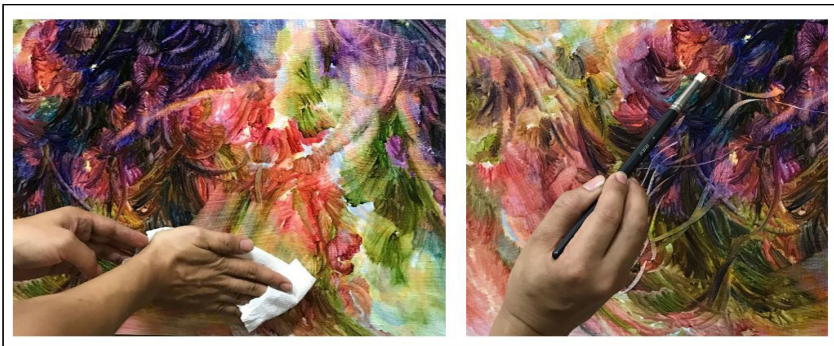
“เส้นและสี” ในผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” มีที่มาจากภาพที่ปรากฏขึ้นในจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ซึ่งได้ซึมซาบจากความงามในธรรมชาติ โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวและเลื่อนไหลของสีสนที่ปรากฏในดอกไม้และใบไม้ และนำภาพในใจนั้นมาถ่ายทอดเป็นภาพผลงานจิตรกรรมเทคนิคสีน้ำมัน เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกแห่งช่วงเวลาของความงามและความสุข ซึ่งเน้นการใช้ “เส้นและสี” ที่ปรากฏนั้นเกิดจากกระบวนการสร้างสรรค์เทคนิควิธีการของสีน้ำมัน

วิธีการสร้างสรรค์ เริ่มจากการนำภาพถ่าย ใบไม้ ดอกไม้และต้นไม้ที่น่าประทับใจ นำมาเป็นต้นแบบของความคิดในการขยายเป็นผลงานจิตรกรรม จัดเตรียมพื้นผิวผ้าใบให้เรียบด้วยการลงพื้นด้วยอะคริลิกสีขาวที่แสดงร่องรอยฝีแปรง จากนั้นลงสีบรรยากาศโดยรวมของภาพด้วยสีอะคริลิกน้ำหนกอ่อนเป็นชั้นแรก เมื่อสีแห้งแล้วจึงลงสีน้ำมันลักษณะเปียกชุ่มและให้ค่าน้ำหนักเข้มทับลงไปบนสีบรรยากาศชั้นแรก จากนั้นจะทำการชุบเช็ดสีในขณะที่สีน้ำมันยังเปียกชุ่มด้วยกระดาษซับสี ยาง ผ้าหรือแปรง ผลที่ได้คือ การปรากฏขึ้นของ “เส้น” ที่มีปริมาณมากและมีขนาดแตกต่างกันตามวัสดุที่ใช้ชุบหรือเช็ดสี เส้นจะสลับทับซ้อนกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ และผสมผสานไปกับ “สี” ที่มีความสดหรือเพิ่มให้เกินจากความเป็นจริงในธรรมชาติ จากการกระทำนี้จะปรากฏสีที่มีลักษณะโปร่งใสทับซ้อนกันกับสีพื้นหลังและทำให้เกิดสีใหม่หลากหลายสีขึ้นในภาพ

ตัวอย่างของวิธีการสร้างสรรค์ข้างต้นสามารถเห็นได้จากผลงานชื่อ “สุนทรียภาพแห่งความสุข หมายเลข 17” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการผลักดัน “เส้นและสี” ที่เพิ่มเติมมากขึ้นจากภาพข้อมูลต้นแบบ (ดังภาพประกอบที่ 12-13)

ภาพประกอบที่ 12 เปรียบเทียบระหว่างภาพข้อมูลต้นแบบกับภาพผลงาน
 “สุนทรีย์ภาพแห่งความสุข หมายเลข 17”, ขนาด 200 x 220 ซม.,
 สีน้ำมันบนผ้าใบ, 2560

ภาพประกอบที่ 13 แสดงวิธีการสร้างสรรค์เส้นและสีในผลงาน
 “สุนทรีย์ภาพแห่งความสุข หมายเลข 17”

จากภาพประกอบที่ 12-13 คือการแสดงออกถึงการขบขันเพิ่ม “เส้นและสี” และเพิ่มความสดใสของสีให้มากขึ้นตามจินตนาการของผู้สร้างสรรคจะใช้เทคนิคการขีดขีดสีอย่างฉับพลันและยังช่วยสร้างทิศทางของเส้นที่ให้ความรู้สึถึงการเคลื่อนไหวและเกิดรูปทรงที่เป็น “นามธรรม” ขึ้นพร้อมกัน ทั้งยังเป็นการเพิ่มเติม

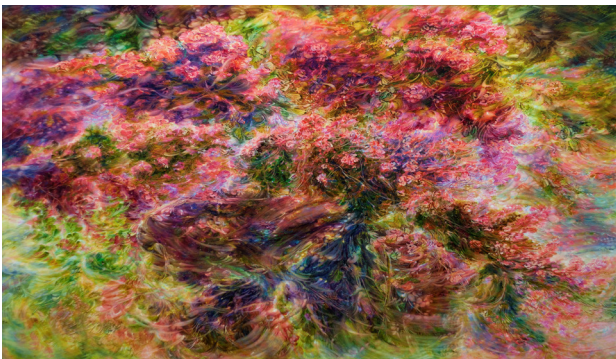
อารมณ์ความรู้สึกจากจินตนาการภายในใจที่มากขึ้นจากภาพต้นแบบจริงจากธรรมชาติอีกด้วย

2. การศึกษาลักษณะความเป็นนามธรรม

คำว่า “นามธรรม” หรือ Abstract ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง ทางใจ คติทางใจ หรือนามธรรม ซึ่งตรงข้ามกับรูปธรรม ซึ่งไม่ใช่รูปเหมือนจริง ไม่เกี่ยวกับรูปทางวัตถุหรือรูปทางความคิดโดยตรง แต่คือการเอาคุณสมบัติที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในออกมาให้ปรากฏเห็น ผลงานที่ได้ก็จะเกิดเป็น มโนศิลปะหรือศิลปะทางใจ (Abstract Art) เป็นต้น (ศิลป์ พีระศรี, 2553)

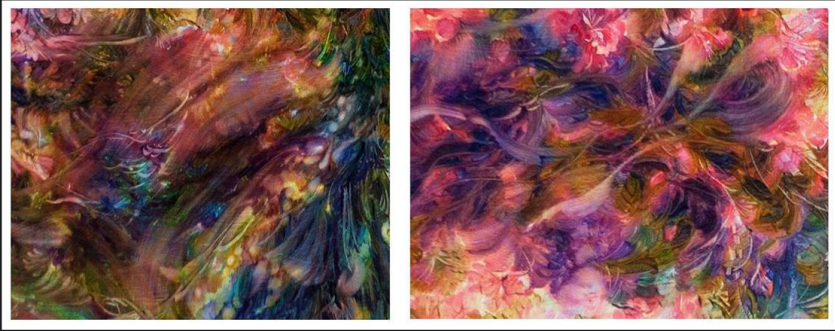
ความเป็นนามธรรมในผลงานชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” สามารถสร้างสรรค์ได้จากการถ่ายทอดอารมณ์ผ่านทัศนธาตุภายนอกและภายใน ซึ่งได้แก่ รูปทรงที่ลดทอนจากธรรมชาติผสมผสานกับสีสีนต่างๆ ให้เป็นไปตามจินตนาการ โดยสามารถกล่าววิเคราะห์ได้ดังนี้

1) การถ่ายทอดอารมณ์ร่วมกับทัศนธาตุภายนอก คือ การถ่ายทอดความรู้สึกในผลงานโดยลดทอนรายละเอียดของดอกไม้จากภาพธรรมชาติต้นแบบที่ประทับใจออกไปแต่ไม่ทั้งหมด และแสดงอารมณ์ผ่านทัศนธาตุของเส้น โดยวิธีการชุด เซ็ตสี ด้วยความซ้ำ เพื่อสร้างสรรค์เส้นสี รูปทรง ที่แสดงลักษณะเฉพาะของรายละเอียดดอกไม้ไปพร้อมๆ กับจินตนาการ (ดังภาพประกอบที่ 14)

ภาพประกอบที่ 14 ภาพตัวอย่างของการถ่ายทอดอารมณ์ลงสู่ผลงานร่วมกับ
ทัศนธาตุภายนอก

2) การถ่ายทอดอารมณ์จากทัศนธาตุภายใน คือ การถ่ายทอดอารมณ์จากจินตนาการภายในใจ ผ่านวิธีการใช้สีโดยการใช้กระดาษซับสี ปาดป้าย เช็ดสี น้ำมันที่ยังเปียกออกด้วยความฉับไว ไม่วางแบบแผนที่ชัดเจน โดยไม่ยึดติดกับภาพรายละเอียดของภาพต้นแบบ แสดงความบังเอิญที่เกิดขึ้นใหม่ ปรากฏเฉพาะความงามของทัศนธาตุของเส้นสี แต่ไม่บ่งบอกถึงรูปทรงของสิ่งใด (ดังภาพประกอบที่ 15)

ภาพประกอบที่ 15 ภาพตัวอย่างของการถ่ายทอดอารมณ์ลงสู่ผลงาน
จากทัศนธาตุภายใน

จากการถ่ายทอดลักษณะความเป็นนามธรรมในผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรีย์ภาพแห่งความสุข” ใน 2 ลักษณะพบว่า การถ่ายทอดอารมณ์ร่วมกับทัศนธาตุภายนอกได้ส่งผลให้เกิดลักษณะรูปทรงในรูปแบบนามธรรมและกึ่งนามธรรมขึ้น และการถ่ายทอดอารมณ์จากทัศนธาตุภายในได้ก่อให้เกิดลักษณะความเป็นนามธรรมได้ชัดเจน และพบว่าการถ่ายทอดลักษณะความเป็นนามธรรมในผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรีย์ภาพแห่งความสุข” สอดคล้องกับปรัชญาศิลปะเรื่อง จินตนาการ ที่กล่าวว่า จินตนาการแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ จินตภาพทางสมอง (image mental) ที่หมายถึง ความจริงหรือความคิดฝัน และจินตภาพในความคิดสร้างสรรค์ (creative thought) ซึ่งหมายถึง ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์งานศิลปะ (กำจร สุนพงษ์ศรี, 2556) ทั้งนี้ในผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรีย์ภาพ

แห่งความสุข” ได้แสดงออกทางอารมณ์ถึง “การถ่ายทอดอารมณ์ร่วมกับทัศนธาตุภายนอก” มีลักษณะคล้ายกันกับจินตภาพทางสมอง ส่วน จินตภาพในความคิดสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างผลงานศิลปะนั้น จะตรงกันกับ “การถ่ายทอดอารมณ์จากทัศนธาตุภายใน”

3. การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับผลงานของศิลปินที่น่าสนใจ

3.1 สวัสดิ์ ตันติสุข (พ.ศ. 2468-2522)

สวัสดิ์ ตันติสุข เกิดที่เขตธนบุรี ศึกษาศิลปะที่โรงเรียนเพาะช่าง และมหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นศิษย์ของศิลป์ พีระศรี ได้รับทุนไปศึกษาต่อที่กรุงโรมประเทศอิตาลี ได้รับการยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ประจำปี พ.ศ. 2534 ถือเป็นผู้บุกเบิกศิลปะจิตรกรรมสมัยใหม่ที่สำคัญของประเทศและส่งผลให้อิทธิต่อพัฒนาการด้านจิตรกรรมกับศิลปินรุ่นหลังเป็นอย่างมาก

ผลงานจิตรกรรมของสวัสดิ์ส่วนใหญ่มีลักษณะของความจริงผสมผสานกับจินตนาการ และผลงานในยุคหลังจะพยายามแสดงความแตกต่างจากความเหมือนจริงและพัฒนาไปสู่การถ่ายทอดจินตนาการมากขึ้น ผลงานส่วนมากจะให้ความสำคัญกับรูปทรงและพื้นที่ว่าง ใช้สีที่มีความสดสว่างผสมกับน้ำหนักร้อนแก่จากการที่สวัสดิ์สร้างงานแนวนามธรรมด้วยสีน้ำมัน ที่แสดงถึงความมั่นใจของฝีแปรงและเกรียงที่ฉับพลันและชำนาญ จึงได้รับการยกย่องว่าเป็นศิลปินที่มีความสามารถในแนวนามธรรม (Abstract Art) ในช่วงปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา (พิริยะ ไกรฤกษ์ และเผ่าทอง ทองเจือ, 2525)

ผลงาน “ปลั่งลม พายุฝน” มีแนวคิดที่ถ่ายทอดความประทับใจที่ได้รับจากธรรมชาติผสมอารมณ์ความรู้สึกที่ได้รับจากแรงของลมพายุที่กำลังเคลื่อนไหวอย่างมีพลัง (สวัสดิ์ ตันติสุข, 2551) ผ่านเทคนิคการใช้สีที่สดและเส้นที่รวดเร็ว แสดงการเปรียบถึงลักษณะของเส้น จากภาพสีที่แสดงการปาดป้ายฝีแปรงอย่างฉับไวและภาพที่เป็นน้ำหนักขาวดำ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงทิศทางของเส้นที่ชัดเจนมากขึ้น และให้ความรู้สึกถึงความเคลื่อนไหวไปกับทิศทางของเส้น (ดังภาพประกอบที่ 16)

ภาพประกอบที่ 16 แสดงการเปรียบเทียบจากภาพสีสู่การแสดงทิศทาง การเคลื่อนไหวของเส้นในผลงาน “พลังลม พายุฝน” (Strom), 80 x 100 ซม., เทคนิคสีน้ำมัน, พ.ศ. 2547

ผลงานภาพ “พลังลม พายุฝน” นำเสนอ “เส้นและสี” เป็นส่วนที่สำคัญ ในผลงาน เส้นจะแสดงถึงความมั่นใจจากการใช้ฝีแปรงที่ฉับไวของศิลปิน ทิศทางของเส้นโค้งที่ไขว้สลับกันทำให้ภาพมีความเคลื่อนไหว การใช้สีสดสว่างสลับกับสีที่มีน้ำหนักเข้ม ทำให้ภาพนั้นดูมีพลัง น่าตื่นเต้น ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจในเรื่อง การลดทอนรายละเอียดของรูปทรงออกและแสดงอารมณ์ความเป็นนามธรรมภายใน ผ่านทัศนธาตุด้วย “เส้นและสี”

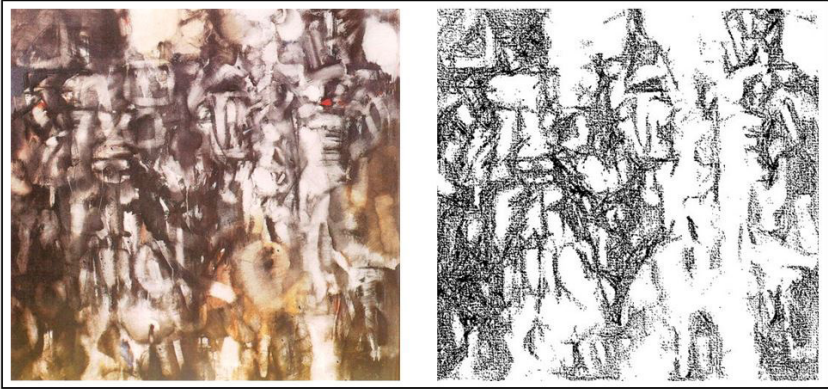
3.2 อนันต์ ปาณินท์ (พ.ศ. 2481)

อนันต์ ปาณินท์ เกิดที่กรุงเทพฯ ศึกษาศิลปะที่โรงเรียนศิลปศึกษา กรุงเทพฯ และที่คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีการแสดงนิทรรศการเดี่ยวและนิทรรศการกลุ่มทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ ได้รับรางวัลการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติหลายครั้ง อนันต์ยังคงสร้างสรรค์ผลงานในแนวกึ่งนามธรรมและนามธรรมตลอดจนถึงปัจจุบัน

ในช่วงปี พ.ศ. 2504-2507 รูปแบบของศิลปะลัทธิคิวบิสม์เป็นที่นิยมในวงการศิลปะสมัยใหม่ของไทย อนันต์ได้นำเสนอแนวคิดที่ละลายรูปแบบผลงานคิวบิสม์ให้เป็นรอยสีที่เป็นหย่อมๆ และได้กลายเป็นงานนามธรรมไปด้วยวิธีนี้ ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2507 อนันต์กลับสู่ประเทศไทยจากการไปศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศส และได้เผยแพร่การแสดงออกใหม่ๆ เช่น ศิลปะแนวนามธรรมและนามธรรมแบบเอ็็กเพรสชันนิสม์ (Abstract Expressionism) (พิริยะ ไกรฤกษ์ และเผ่าทอง ทองเจือ, 2525) ซึ่งลัทธินี้นิยมแพร่หลายตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2493 ที่มหานครนิวยอร์ก และส่งอิทธิพลครอบคลุมความหลากหลายของรูปแบบการวาดภาพ ผู้ปฏิบัติงานทุกคนต่างพยายามถ่ายทอดเนื้อหาทางอารมณ์ที่แข็งแกร่ง เน้นความรู้สึกของสีและสร้างสรรค์ผลงานบนผืนผ้าใบขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก (Graham-Dixon, 2008)

อนันต์ สร้างสรรค์ผลงานแบบนามธรรมที่โดดเด่นตั้งแต่เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2510 ควบคู่กับการพัฒนาเทคนิคจิตรกรรมสีน้ำมัน โดยนำเทคนิคการขีดสีออกโดยไม่ใช้การระบายสีเพียงอย่างเดียว ดังเช่น ภาพผลงานนามธรรมที่ชื่อ “จิตรกรรม” ที่สกัดตัดทอนรูปทรงของคนออกจนเหลือแต่แก่นแท้แห่งน้ำหนักเส้นและสีเพียงเล็กน้อย ผลงานนี้เป็นภาพผู้ชายและผู้หญิงที่จิตรกรได้แปรสภาพให้เป็นร่องรอยของฝีแปรงที่เคลื่อนไหวไปมาด้วยวิธีการขีดสีออก ความงามของภาพอยู่ที่น้ำหนักและบรรยากาศที่เคลื่อนไหววูบวาบไม่แน่นอนอยู่ที่ทั้งภาพ แสดงถึงความเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอนหรือความไม่เที่ยงแท้ของสังขาร (ดังภาพประกอบที่ 17)

เมื่อได้ศึกษาเปรียบเทียบความต่างจากภาพสีมาสู่การปรากฏลักษณะน้ำหนักของเส้น จะเห็นว่ากลุ่มน้ำหนักอ่อนหรือเข้มและทิศทางของเส้นต่างๆ ในภาพส่งผลให้เกิดความรู้สึกของการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นผลที่ได้จากเทคนิคการขีดสีน้ำมัน และจากการเน้นความสำคัญไปที่การแสดงออกด้วยอารมณ์ความรู้สึกผ่านเส้นที่เกิดจากเทคนิคที่รวดเร็วฉับพลัน

ภาพประกอบที่ 17 การเปรียบเทียบเพื่อแสดงถึงลักษณะของน้ำหนักเส้นภายใน
ผลงาน “จิตรกรรม”, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 73 x 73 ซม., สมบัติของ
มหาวิทยาลัยศิลปากร, พ.ศ. 2512

ดังนั้นผลงาน “จิตรกรรม” ของอนันต์จึงโดดเด่นด้วยเส้นที่ให้ความรู้สึกถึงการเคลื่อนไหวกระจายอย่างอิสระไปทั่วทั้งภาพ ด้วยเทคนิคการขูดขีดสีออก การใช้รูปทรงที่ถูกตัดทอนออกไปมากพร้อมกับการถ่ายทอดอารมณ์ที่รวดเร็วไร้แบบแผนที่ตายตัวทำให้ภาพนี้แสดงออกถึงความเป็นนามธรรม ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้รับแรงบัลดาลใจในเส้นที่เกิดจากการขูดขีดสีอย่างอิสระด้วยอารมณ์ที่ฉับพลัน

3.3 เจอร์ฮาร์ด ริคเตอร์ (Gerhard Richter, 1932)

เจอร์ฮาร์ด ริคเตอร์ เกิดปี ค.ศ. 1932 ที่เมืองเดรสเดิน ทางภาคตะวันออกของประเทศเยอรมนี เขาสร้างสรรค์งานหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้วัสดุติดตั้งหรืองานประติมากรรม หรือจิตรกรรมแบบเหมือนจริง กึ่งนามธรรมและนามธรรม ซึ่งมีทั้งภาพสีและภาพขาวดำ ในทศวรรษที่ 80-90 ริคเตอร์มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติและประสบความสำเร็จด้วยผลงานขูดแอบสแทรกท์

ริคเตอร์นั้นสนใจการสร้างสรรคงานด้วยความบังเอิญของสีอย่างลิทธิแอบสแทรกท์ เอ็กซเพรสชันนิสม์ เขาเริ่มสร้างงานจิตรกรรมที่มีเทคนิคสีหนาด้วยแปรงหรือลูกกลิ้ง จากนั้นจึงขูด ปาดป้ายสีด้วยอุปกรณ์ขีดกระจก สร้างความ
ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2564

เคลื่อนไหวพรวดพราดของสีเส้นในผืนผ้าใบ ด้วยผลงานชุด แอ็บสแตรกท์ (ดังภาพประกอบที่ 18) จุดเด่นของผลงานคือรสชาติของสีเส้นที่ได้จากลีลาการขีดขีดสีที่ฉับไว มั่นใจ โดยไร้แบบแผน

ภาพประกอบที่ 18 การเปรียบเทียบแสดงถึงลักษณะทิศทางของเส้นที่ปาดป้ายภายในผลงาน “Courbet”, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 300x250 ซม., สมบัติส่วนตัวริคเตอร์ หมายเลข 616 , โคโลน, เยอรมัน, 1986

จากภาพประกอบที่ 18 เป็นการวิเคราะห์ในเชิงเส้นและทิศทางที่เกิดจากการปาดป้ายสี ขูดสีอย่างฉับพลัน ทำให้ภาพนั้นให้ความรู้สึกได้ถึงเคลื่อนไหวของสีอย่างรวดเร็วไปทั่วทั้งภาพ

สรุปการวิเคราะห์ประเด็นในผลงาน “Courbet” พบว่า ผลงานมีส่วนที่โดดเด่นคือการใช้สีที่สด ทับซ้อนกันได้อย่างอิสระ และด้วยวิธีการปาดป้ายสีด้วยวัสดุขนาดใหญ่สานกับอารมณ์และความเร็วฉับพลันไร้แบบแผนนั้น ทำให้ภาพมีชีวิตชีวาของสีที่สั่นสะเทือนเคลื่อนไหวไปทั่วทั้งภาพ และด้วยเทคนิควิธีการดังกล่าวนี้ ทำให้ผลงานนั้นมีรูปแบบไปสู่ความเป็นนามธรรมอย่างแท้จริง ผู้สร้างสรรค์ได้รับแรงบันดาลใจในเรื่องเทคนิคการปาดป้ายสีอย่างฉับพลันและอิสระ ช่วยให้เส้นสีในผลงานนั้นมีชีวิตชีวามากขึ้น

ผลการศึกษาเชิงเปรียบเทียบผลงานของศิลปินทั้ง 3 คน กับผลงานชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” พบว่า ผลงานของสวัสดี ตันติสุข โดดเด่นเรื่องการแสดงอารมณ์ในการผลักดันเส้นและสี แสดงพลังความเคลื่อนไหวของลมพายุ และแสดงรูปแบบในความเป็นกึ่งนามธรรม ส่วนผลงานของอนันต์ ปาณินท์ มีความโดดเด่นเรื่องการขับเพิ่มเส้นที่เกิดจากเทคนิควิธีการใช้สีด้วยวิธีการเช็ด ซับสี ด้วยอารมณ์อย่างฉับพลัน ภาพให้ความความรู้สึกถึงความเคลื่อนไหวและไม่พบรูปทรงที่ชัดเจน จึงมีความเป็นนามธรรมในผลงาน และเจอร์ฮาร์ด ริคเตอร์ โดดเด่นเรื่องการใช้สีที่สดมากและมีเส้นให้ความรู้สึกที่เคลื่อนไหว แสดงความเป็นนามธรรมด้วยเทคนิคการทับซ้อนและชุด เช็ด ปาดป้ายสีอย่างอิสระ

นอกจากนี้ในแนวคิดของศาสตราจารย์อิทธิพล ตั้งโฉลก ที่ได้กล่าวไว้ว่า ศิลปะนามธรรมคือศิลปะที่อาศัยทัศนธาตุในการสื่อถึงสภาวะจิตใจและอารมณ์ ความรู้สึกโดยตรง และอาจจะถูกแยกออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มแอบสแตรก อาร์ท (Abstract Art) ซึ่งความหมายของคำตรงตัว แปลว่า ย่อสรุป ไม่มีตัวตน หรือไม่มีรูป ศิลปะกลุ่มนี้มีจุดบันดาลใจจากโลกจากธรรมชาติ ใช้วิธีสกัด หรือกลั่นกรอง หรือวิเคราะห์และสรุป (Abstraction) เอาเฉพาะแก่นแท้ของธรรมชาติมาแสดงออก ซึ่งผลงานของ สวัสดี ตันติสุข อนันต์ ปาณินท์ และผลงานชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” จัดว่าเกี่ยวข้องกับกลุ่มนี้

2. กลุ่มน็อนอ็อบเจกทิฟ อาร์ท (Nonobjective Art) ซึ่งความหมายตรงตัวแปลว่า ศิลปะปราศจากวัตถุ หรือศิลปะภาวะวิสัย หรือศิลปะอัตวิสัยนั่นเอง และยังมีศัพท์อีกหนึ่งคือ น็อนรีพรีเซนเทชั่น อาร์ท (Nonrepresentational Art) ที่มีความหมายว่า ศิลปะที่ไม่แสดงความเป็นตัวแทนของสิ่งใด ต่อต้านหรือปฏิเสธการจำลองรูปทรงวัตถุในธรรมชาติกับคุณค่าทางวัตถุนิยม แต่เน้นที่การส่งเสริมคุณค่าทางด้านจิตใจ (อิทธิพล ตั้งโฉลก, 2550) ซึ่งผลงานของ เจอร์ฮาร์ด ริคเตอร์ จัดว่าเกี่ยวข้องกับกลุ่มนี้

ทั้งนี้ผลการศึกษาวิเคราะห์ที่กระทำขึ้นสามารถสรุปผลในรูปแบบของตารางผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างผลงานของศิลปิน 3 ท่านกับผลงานชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข”

ศิลปิน	ประเด็น	การขบขัน “เส้น” ให้มากขึ้น	การขบขัน “สี” ให้สดมากขึ้น	ความเป็นนามธรรม
1. สวัสดิ์ ตันติสุข 	ภาพประกอบที่ 16	พบการขบขันเส้นที่มากกว่าความเป็นจริงจากธรรมชาติ ฝีแปรงแสดงถึงอารมณ์ของเส้นที่มีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว	พบการขบขันเพิ่มสีให้สดใสมากขึ้น เป็นสีที่ออกมาจากจินตนาการของศิลปินมากกว่าสีจากภาพธรรมชาติจริง	มีการสกัด ตัดทอนรูปทรงธรรมชาติจริงออกไป แสดงอารมณ์ความรู้สึกภายในผ่านเส้นฝีแปรงและสีอย่างฉับพลัน
2. อนันต์ ปาณินท์ 	ภาพประกอบที่ 17	พบการขบขันเส้นที่เกิดจากเทคนิคการขูดขีดสีน้ำมัน ด้วยอารมณ์ที่ฉับพลัน ไร้แบบแผน ให้ความรู้สึกได้ถึงเคลื่อนไหว	ไม่พบการใช้สีที่สดมากขึ้นจากธรรมชาติ แต่มีการเน้นที่น้ำหนักของสี ซึ่งเป็นจุดสีที่ออกมาจากอารมณ์ของศิลปินเอง	มีการสกัด ตัดทอนรูปทรงออกไปมาก เน้นที่การแสดงออกของแก่นแท้ของทัศนธาตุผ่านเทคนิคขีดสีด้วยอารมณ์ที่ฉับพลัน
3. Gerhard Richter 	ภาพประกอบที่ 18	พบการขบขันเส้นที่โดดเด่น เส้นที่เกิดจากการขูดขีดสีด้วยอารมณ์ที่รวดเร็ว ฉับพลันและไร้แบบแผน ให้ความรู้สึกที่เคลื่อนไหว	มีการขบขันใช้สีสดอย่างชัดเจน โดยเป็นสีที่มาจากจินตนาการด้วยอารมณ์ของศิลปิน ไม่อ้างอิงถึงสีจากธรรมชาติ	แสดงออกถึงความเป็นนามธรรมอย่างชัดเจน เนื่องจากไม่แสดงรูปทรงใดๆ เน้นที่การแสดงออกของผ่านภาษาแห่งเส้นสี
4. “สุนทรียภาพแห่งความสุข” 	ภาพประกอบที่ 8	มีการขบขันเส้นที่มากขึ้นและกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ เป็นเส้นที่เกิดจากการขูดขีดสีอย่างฉับพลัน จึงทำให้รู้สึกถึงการเคลื่อนไหวอยู่ในผลงาน	มีการขบขันสีให้สดมากขึ้นกว่าสีในธรรมชาติและเพิ่มเติมสีจากอารมณ์ส่วนตัวและจินตนาการ	มีการสกัด ตัดทอนรูปทรงจากธรรมชาติจริงออกไปมาก และเน้นการแสดงออกของอารมณ์ที่ฉับพลันผ่านทัศนธาตุแห่งเส้นและสี

สำหรับผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” จะแสดงการขบขัน “เส้นและสี” ที่เกิดจากการขีดขีดสี ปรากฏเส้นที่มีปริมาณมากและมีขนาดแตกต่างกันสลับทับซ้อนกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพและแสดงการใช้สีที่มีความสดเพิ่มมากขึ้นกว่าธรรมชาติจริง ซึ่งเป็นสีที่ออกมาจากจินตนาการ ส่วนความเป็นนามธรรมในผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” พบการสกัด ตัดทอนรูปทรงจากธรรมชาติจริง เน้นจินตนาการและการแสดงออกของอารมณ์ที่ฉับพลันผ่านทัศนธาตุของเส้นสีที่ให้ความรู้สึกถึงความเคลื่อนไหวอยู่ในผลงานที่แตกต่างกันกับผลงานของศิลปินทั้ง 3 ท่าน

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” ผู้สร้างสรรค์ค้นพบประเด็นสำคัญ คือ มีการขบขันเพิ่ม “เส้นและสี” ผลที่ปรากฏขึ้นในผลงานคือมีการใช้สีที่สดมากกว่าสีที่มีอยู่จริงในธรรมชาติ ซึ่งเป็นสีที่ออกมาจากจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ พบลักษณะการใช้เส้นที่มีปริมาณมากในผลงาน เป็นผลจากเทคนิคการขีดขีดสีด้วยอารมณ์ที่ฉับพลัน ทำให้ผลงานนั้นรู้สึกถึงเส้นสีที่กำลังเคลื่อนไหว มีการลดทอนรายละเอียดจากธรรมชาติออกไปมากและเพิ่มเติมจินตนาการแห่งเส้นและสีนั้นเพิ่มมากขึ้นได้ จึงทำให้ผลงานนั้นสามารถพัฒนาได้ต่อในแนวทางของความบังเอิญนามธรรมและนามธรรม

การศึกษาวเคราะห์เปรียบเทียบผลงานชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” กับผลงานของศิลปินทั้ง 3 คน ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดความรู้และเข้าใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ที่มีลักษณะการขบขันเพิ่มเส้นและสีได้อย่างหลากหลายและอิสระมากขึ้น เช่น การคลี่คลายรูปทรงด้วยเส้นและสีโดยใช้แรงบันดาลใจจากธรรมชาติ หรือการใช้สีและเส้นที่ถ่ายทอดออกมาจากอารมณ์แท้ๆ ของศิลปินเอง และการสร้างสรรค์เส้นสีด้วยการถ่ายทอดอารมณ์ที่ฉับพลันทำให้ได้ทิศทางของเส้นที่ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวที่หลากหลาย และการศึกษาประเด็นความเป็นนามธรรมในผลงานจากศิลปินทั้ง 3 คนนั้น ทำให้ผู้สร้างสรรค์ได้รับความรู้ความเข้าใจและได้รับแรงบันดาลใจ

ในการถ่ายทอดอารมณ์ความเป็นนามธรรมในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมได้ ทั้ง 2 ลักษณะ คือ การใช้การลดทอนรายละเอียดจากธรรมชาติ และการถ่ายทอดรูปทรงจากจินตนาการ

สรุปองค์ความรู้ในหลักการและแนวทางการพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” คือ ได้หลักการ “ขับเน้นสี” โดยวิธีการใช้สี อะคริลิกและทับซ้อนด้วยสีน้ำมันสีที่มีความสดใสและโปร่งใส ถ่ายทอดสีส่นจากจินตนาการให้ได้มากขึ้นจากสีที่มีอยู่ในธรรมชาติ ได้หลักการ “ขับเน้นเส้น” ด้วยวิธีการ “ขูดขีดสี” โดยการลงสีอะคริลิก น้ำหนักอ่อนก่อนจากนั้นลงสีน้ำมันที่มีน้ำหนักเข้มและเปียกชุ่มจากนั้นทำการขูดขีดสีน้ำมันออก ทำให้ได้เส้นที่มีปริมาณมากและ “ทิศทางของเส้น” ทำให้เกิดความรู้สึก “เคลื่อนไหว” และได้หลักการจิตรกรรม “นามธรรม” โดยการ “ลดทอน รูปทรงสี” ความเป็นจริงจากธรรมชาติออกไปให้มาก และเพิ่มเติมด้วยการ “ขับเน้นเส้นสี” จากจินตนาการเข้าไปที่ผลงาน

ข้อเสนอแนะ

ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาได้ประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผลงานสรรค์จิตรกรรมชุด “สุนทรียภาพแห่งความสุข” ครั้งนี้ที่แสดงการขับเน้น “เส้นและสี” สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในผลงานอื่นๆ หรือผลงานในชุดต่อไปได้ เช่น การสร้างรูปทรงให้มีการซ้อนกัน และการสร้างมิติของการทับซ้อนกันของเส้นสี
2. ในกระบวนการสร้างสรรค์เทคนิคการขูดขีดสีนั้น ควรที่จะพัฒนาเครื่องมือในการขูดขีดสีให้มีลักษณะขนาดแตกต่างกันมากขึ้น เพื่อให้ผลทางการเห็นที่แตกต่างและช่วยสร้างสุนทรียรสในผลงานให้มากขึ้นได้
3. องค์ความรู้ที่ได้จากเทคนิควิธีการสร้างสรรค์สามารถปรับใช้ต่อยอดกับแนวเรื่องและแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานชุดใหม่ต่อไปได้ เช่น แนวคิดที่เป็นนามธรรมบริสุทธิ์ หรือปรับใช้ร่วมกับแนวความคิดจากสภาวะอื่นๆ ที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กำจร สุนพงษ์ศรี. (2556). **สุนทรียศาสตร์ หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปวิจารณ์**. กรุงเทพฯ : วี.พริ้นท์ 1991.
- พิริยะ ไกรฤกษ์, และเผ่าทอง ทองเจือ. (2525). **ศิลปกรรมหลัง พ.ศ. 2475**. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิลป์ พีระศรี. (2553). **พจนานุกรมศัพท์ศิลปะตะวันตก**. (พระยาอนุমানราชชน, ผู้แปล). กรุงเทพฯ : วิสคอมเซ็นเตอร์.
- สวัสดี ต้นติสุข. (2551). **ศิลปกรรมย้อนหลัง**. สวัสดี ต้นติสุข ศิลปินแห่งชาติ (จิตรกรรม). กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- อิทธิพล ตั้งโฉลก. (2550). **แนวทางการสอนและสร้างสรรค์จิตรกรรมชั้นสูง**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- Graham-Dixon, A. (2008). **Art: The definitive visual guide**. London : Dorling Kindersley.